

Voorjaar 2040

op de Stadsboerderij Almere

Agelopen winter hebben we onze nieuwe waterstofinstallatie in gebruik genomen. Met de oude konden we slechts twee windarme zomermaanden overbruggen en moesten we nog regelmatig waterstof bijkopen die met fossiele energie was opgewekt. Nu kunnen we onszelf jaarrond bedruipen en hebben we de energiekringloop eindelijk gesloten! Alle energie die we voor de tractoren en de (zelfrijdende) oogstwerktuigen nodig hebben wordt nu op het bedrijf zelf opgewekt en dat geeft een rijk gevoel.

Terugkijkend heeft het wel erg lang geduurd voordat dit eindelijk gerealiseerd is. In de tachtiger jaren van de vorige eeuw was al duidelijk dat waterstof, opgewekt uit zonne- en windenergie de oplossing zou zijn voor het energievraagstuk. De hamvraag was altijd de constructie van een tank, die de hoge druk kon weerstaan die nodig is om de waterstof vloeibaar te krijgen. Gelukkig worden daar nog steeds stappen in

gezet. Onze nieuwe tank is alweer zoveel kleiner dan de oude, terwijl er veel meer ingaat. Lange tijd is er aan de ontwikkeling van deze tanks niets gedaan. De eerste twintig jaar van deze eeuw is er om achteraf onbegrijpelijke redenen massaal achter elektrisch aangedreven technieken aangerend. Enorme batterijen waar maar wei-

... door de ekologisering van de landbouw (is) het aantal gemengde bedrijven enorm toegenomen en ook het aantal verschillende teelten per bedrijf. Dat maakt dat er nog evenveel mensen in de landbouw werken als twintig jaar geleden (in 2020).

2040

nig vermogen mee kon worden opgewekt. Regeringen stopten er miljarden subsidie in, terwijl ook toen al vaststond dat dat nooit de oplossing kon zijn. Waar zou je in hemelsnaam alle metalen vandaan moeten halen als iedereen aan de batterij zou moeten? Dat soort simpele vragen werden toen gewoon niet gesteld, waardoor de ontwikkeling van waterstoftechniek lang heeft stilgelegen.

Vorige week hebben we de eerste schreden gezet op onze nieuwe aankoop, een kavel goede grond van 25 ha dicht bij de boerderij. Ondanks de hoge prijs, 260 duizend euro per ha, zijn we er blij mee. Met het bestaande machinepark kunnen we dit rondzetten en daardoor hoeft de gemiddelde kostprijs niet te stijgen. Graag zouden we deze kans benutten om de vruchtwisseling nog wat extensiever te maken, maar dat gaat met deze grondprijzen niet lukken. Het wil nog steeds maar niet tot de koppen van onze politici doordringen dat toegang tot grond in de rechtssfeer moet worden geregeld en niet in de economische sfeer. Daardoor

verdwijnt er jaarlijks heel veel kapitaal uit de landbouw en dat kapitaal moet wel door de landbouw worden opgebracht. De kavel komt van een van de laatste eenmansbedrijven bij ons in de buurt, dat ermee stopt. De schaalvergroting heeft niet alleen tot grotere bedrijven geleid, ook de structuur is daardoor veranderd. Op bijna alle bedrijven hier zijn meerdere mensen of gezinnen aan het werk. Dat komt natuurlijk ook door de ekologisering van de landbouw, waardoor

Het wil nog steeds maar niet tot de koppen van onze politici doordringen dat toegang tot grond in de rechtssfeer moet worden geregeld en niet in de economische sfeer. Daardoor verdwijnt er jaarlijks heel veel kapitaal uit de landbouw en dat kapitaal moet wel door de landbouw worden opgebracht.

het aantal gemengde bedrijven enorm is toegenomen en ook het aantal verschillende teelten per bedrijf. Dat maakt dat er nog evenveel mensen in de landbouw werken als twintig jaar geleden. Wel is het aantal bedrijven fors afgenomen, maar dat is niet anders dan in de vorige eeuw. Ook toen al verdween elke twintig jaar een derde van het totaal aantal bedrijven.

Met Pasen hebben we met alle bewoners van de boerderij (ruim 80) de preparaten uitgegraven. Dat zijn wel de feestelijke momenten waaruit blijkt hoezeer de boerderij gedragen wordt door haar omgeving. Twintig jaar geleden moesten wij nog elenlange procedures doorlopen om huizen naast de boerderij te mogen bouwen. Inmiddels is dat de gewoonste zaak van de wereld. De wetgeving was er toen nog op gericht om de burger te beschermen tegen alle luchtjes en stofjes uit de landbouw. Nu is de landbouw de bron van waaruit vele buurtgemeenschappen ontstaan en waar mensen van de landbouw kunnen genieten zonder erin te hoeven werken.

Tom Saat, Stadsboerderij Almere, info@stadsboerderijalmere.nl

